

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/1/2016
Identifikačné číslo spisu: 6014201206
Dátum vydania rozhodnutia: 28.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6014201206.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci žalobcu: I. M., T. F. K D., právne zastúpeného: Mgr. Janka Krakovská, advokátka, so sídlom Čajakova 1, Košice, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 20. augusta 2014, číslo: 44666-2/2014-BA, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. septembra 2015, č.k. 24S/121/2014-29, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. septembra 2015, č.k. 24S/121/2014-29 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej z 20. augusta 2014, číslo: 44666-2/2014-BA, a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava, z 10. júna 2014, č. 16127-4/2014-RV, z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

Žalovaná j e p o v i n á zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania za právne zastúpenie vo výške 907,30 eur, na účet právneho zástupcu žalobcu Mgr. Janky Krakovskej, so sídlom v Košiciach, Čajakova 1, číslo účtu vo F. : XXXXXXXXXXX/XXXX, a to v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 18. septembra 2015, č.k. 24S/121/2014-29, podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 20. augusta 2014, číslo: 44666-2/2014-BA. Uvedeným preskúmaným rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 10. júna 2014, č. 16127-4/2014-RV, ktorým prvostupňový správny orgán Sociálna poisťovňa, pobočka Rožňava (nesprávne uvedené Revúca) podľa § 194 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zastavil konanie vo veci náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, o ktorú I. požiadal neformálnou žiadosťou z 29. apríla 2014 v súvislosti s chorobou z povolania, mu zistenou dňa 7. januára 2004. V žiadosti poukázal na už vydané a právoplatné rozhodnutia

Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava, o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia: rozhodnutie č. 300-593/2004-2

z 5. januára 2005, právoplatné dňa 1. marca 2005 a rozhodnutie č. 300-396/2005-1

z 21. februára 2005, právoplatné dňa 30. marca 2005. Sociálna poisťovňa, pobočka Rožňava, v konaní o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia písomne vyzvala výzvou zo 16. mája 2014 o predloženie dôkazov nevyhnutných na posúdenie nároku na dávku, nároku na jej výplatu a na určenie sumy, a to nového lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia vydaného v zmysle zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z.z.“). Lekársky posudok z 27. októbra 2004, na ktorý sa žiadateľ vo svojej žiadosti odvoláva, sa nachádza v spise vedenom pobočkou v právoplatne rozhodnutej a ukončenej veci a práve z tohto dôvodu konajúca pobočka nebude v prebiehajúcom konaní prihliadať na dôkazy, na ktoré prihliadala v inom konaní. Nový lekársky posudok vo veci ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia žiadateľ nepredložil. Spolu s neformálnou žiadosťou vo veci náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, bolo doručené písomné stanovisko právneho zástupcu poškodeného z 3. júna 2014. Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. (účinnosť nadobudlo od 1. augusta 2004) na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a ak ide o chorobu z povolania z takej choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom, sa vzťahujú doterajšie predpisy. Doterajším predpisom vzhľadom na skutočnosť, že choroba z povolania bola zistená dňa 7. januára 2004, je vyhláška ministerstva zdravotníctva a spravodlivosti, Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia a ústrednej rady odborov č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Prechodné ustanovenie je v zákone č. 437/2004 Z.z. vymedzené jednoznačne neumožňujúc dvojaký spôsob výkladu. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Sociálna poisťovňa ako verejnoprávna inštitúcia, zriadená na výkon sociálneho poistenia preto nie je oprávnená akýmkoľvek spôsobom odchyliť sa od tohto ustanovenia. Podľa § 172 ods. 1 v nadväznosti na § 221 až § 223 zákona o sociálnom poistení na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevťahuje všeobecný predpis o správnom konaní a obnova konania prípustná len v nedávkovom konaní. Poškodený sa proti rozhodnutiam pobočky z roku 2005 nebránil podaním odvolania podľa § 214 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Podľa zásady „vigilantiubus iura scripta sunt“, t.j. „práva patria len bdelym“ teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení.

Žalovaný správny orgán podľa § 218 ods. 2 zákona o sociálnom poistení odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava.

Krajský súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného. Žalobca v žalobe namietal nezákonný postup žalovaného a prvostupňového správneho orgánu o zastavení konania, keď správny orgán preniesol na žalobcu svoje procesné povinnosti, konkrétne povinnosť zistiť riadne a úplne skutkový stav veci a na ten účel si obstarat' potrebné podklady na rozhodnutie. Za nesprávny postup považoval aj skutočnosť, že vo veci nebol ustanovený znalec. Krajský súd uvedené námietky považoval za nedôvodné. Krajský súd poukázal na dikciu ust. § 13 ods. 3 písm. h/, 16, § 17 a § 99 ako aj na § 184 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a konštatoval, že žalobcovi vznikla povinnosť preukázať skutočnosť rozhodujúcu na nárok na uplatnenú dávku a na jej výplatu spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou. V predmetnom konaní nebolo preukázané a žalobca to ani netvrdil, že by dal zamestnávateľovi ako právnickej osobe, ktorá za chorobu z povolania zodpovedá, lebo poskytovateľovi náhrady súhlas na požiadanie o vydanie lekárskeho posudku na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou. Žaloba tak neurobil ani po výzve prvostupňového správneho orgánu, preto bolo rozhodnutie o zastavení konania s poukazom na § 194 ods. 3 zákona o sociálnom poistení súladné so zákonom. Za nedôvodnú považoval krajský súd námietku žalobcu týkajúcu sa nepreskúmateľnosti a nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia o zastavení konania. Krajský súd sa v tejto časti žaloby stotožnil s odôvodnením prvostupňového správneho rozhodnutia, ktoré podrobne doslovne citoval. Vo vzťahu k ostatným dôvodom uviedol, že tieto sa netýkajú napadnutého rozhodnutia žalovaného a jemu predchádzajúceho

konania a prvostupňového rozhodnutia. Uvedené dôvody sa dotýkajú, resp. smerujú proti postupu prvostupňového správneho orgánu v predchádzajúcom konaní, ktorého výsledkom boli vydané rozhodnutia 5. januára 2005 o priznaní náhrady za spoločenské uplatnenie vo výške 24.000,- Sk a z 21. februára 2005 o priznaní náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (zvýšenie o 50%) vo výške 12.000,- Sk. Proti týmto rozhodnutiam žalobca odvolanie nepodal. Žalobca namietal nezákonnosť lekárskeho posudku z 27. októbra 2004, ktoré sám v prílohe žiadosti doručenej 22. decembra 2004 predložil správne orgánu. Ďalej namietal nezákonnosť rozhodnutí z 5. januára 2005 a z 21. februára 2005 a tieto žiadal zrušiť argumentujúc tým, že prvostupňový správny orgán pri určení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nesprávne aplikoval právny predpis, podľa ktorého bola určená výška odškodnenia žalobcu, keď vychádzal zo skutočnosti, že choroba z povolania bola zistená v mesiaci január 2004, hoci bola žalobcovi priznaná v októbri 2004. Tieto dôvody podľa názoru krajského súdu neboli spôsobilé napadnúť zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného a jemu predchádzajúceho rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, ktorým bolo konanie o žiadosti doručenej 10. apríla 2014 zastavené. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na ust. § 245 ods. 1 OSP a uviedol, že v preskúmanej veci sa o takýto prípad nejedná, keďže proti rozhodnutiam prvostupňového správneho orgánu vydaným 5. januára 2005 a 21. februára 2005 bol prípustný riadny opravný prostriedok. Žalobca prostriedky riadnej ochrany nevyužil. Pre úplnosť krajský súd uviedol, že pokiaľ žalobca v žalobe tvrdil, že žiadosťou doručenou prvostupňovému správne orgánu 29. apríla 2014 si uplatnil nárok na doplatenie úrazovej dávky podľa § 112 zákona o sociálnom poistení, ktorý slúži na odstránenie chýb a omylov, pričom v prípade, že pôvodné rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu sú ničotné, neplatí 3-ročná lehota stanovená v § 114 zákona o sociálnom poistení, toto tvrdenie nekorešponduje s obsahom podanej žiadosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie nie je nezákonné a žalobu podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v celom rozsahu odvolanie, žiadajúc rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie žalovanej zrušiť a vrátiť na nové konanie. Žalobca si súčasne uplatnil náhradu trov konania pred súdom prvého stupňa aj v odvolacom konaní. V dôvodoch odvolania poukázal na konanie vedené na prvostupňovom správnom orgáne a u žalovanej a zdôraznil vymedzený predmet žaloby nadväzujúc na obsah uplatneného nároku u žalovanej, ktorým bolo priznať sumu úrazovej dávky sťaženie spoločenského uplatnenia minimálne do sumy 3 814,70 eur ako rozdiel, teda doplatok k pôvodne priznaným sumám v rozhodnutiach č. 300-593/2004-2 z 5. januára 2015 a č. 300-396/2005-1 z 21. februára 2005. Požadovaná suma na doplatenie do sumy je k rozhodnutiam č. 300-593/2004-2 z 5. januára 2005 v sume 24 000,- Sk, t.j. 796,66 eur a č. 300/369/2005-1 z 21. februára 2005 suma 12 000,- Sk, t.j. 398,33 eur, spolu 1 194,99 eur. V celej komunikácii, odvolaní i neskôr v žalobe žalobca podrobne odôvodnil nesprávny postup žalovanej s tvrdením, že chorobu z povolania už ako profesionálne ochorenie v odškodniteľnom stupni dosiahol až jej priznaním dňa 27. októbra 2004, kedy došlo k ustáleniu jeho zdravotného stavu (R 68/2003, R 47/2010 a ďalšie). Súčasne žalobca odôvodnil, pre ktoré dôvody nie je možné považovať odškodniteľný stupeň už dňa 7. januára 2004, t.j. v čase, kedy sa ešte len podrobne zisťoval zdravotný stav a skúmali pracovné podmienky, za ktorých žalobca pracoval na svojom pracovisku (pracovná anamnéza). Lekárska správa z nemocničného prepustenia dňa 14. januára 2004 preukazuje, že išlo len o prvú hospitalizáciu, po ktorej nasledovali ďalšie vyšetrenia a preukazuje to aj v epikríze uvádzaný navrhovaný postup. Rovnaké závery sa dajú odvodiť aj z veci, ktorá sa riešila v konaní na Okresnom súde Zvolen, rozsudok č.k. 13C/104/95-22 zo 14. novembra 1995 s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15Co/372/96 z 27. marca 1996. O chorobe z povolania preto nemohlo byť rozhodnuté skôr, ako boli sústredené všetky klinické, laboratórne, biologické a iné vyšetrenia, potvrdená pracovná anamnéza a v konzíliu klinických pracovných lekárov konštatované, že sú splnené všetky kritériá pre priznanie

choroby z povolania. Nový zákon č. 437/2004 Z.z. takúto skutočnosť pre právne použitie vymenúva v § 8 ods. 4 tohto zákona termínom „ustálený“ a tiež Metodický pokyn k hláseniu choroby z povolania, podľa ktorého sa sťaženie spoločenského uplatnenia priznáva až po uplynutí minimálne 12 mesiacov ako štádium chronické ochorenie - teda do budúcnosti a menej do minulosti. Až tento okamih je rozhodujúci pre voľbu toho ktorého právneho predpisu. Vychádzajúc aj z uvedeného žiadal zrušiť rozhodnutia z roku 2005 a priznať plnú výšku bodov pre rok 2004 s účinnosťou od 1. augusta 2004 ako planú hodnotu za jeden bod platnú od 1. augusta 2004. Uviedol, že odôvodnenie priznať celkovú sumu minimálne do výšky 3 814,70 eur vychádza z objektívnej skutočnosti, že pri ustálenom zdravotnom stave v októbri 2004 a aplikácii zákona č. 437/2004 Z.z. nemala byť použitá položka 90 vyhlášky č. 32/1965 Zb., ktorá už v októbri 2004 nebola súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, ale mala byť použitá príloha č. 1 zákona č. 437/2004 Z.z., ktorá tiež pri priznaní maximálnej hodnoty v položke 50 až do hodnoty 1000 bodov by mohla byť vyjadrená sumou 1000 bodov x 287,30 Sk, t.j. 9,54 = 287 300 Sk, t.j. 9 536,62 eur. Žalobca doplnil, že sporná otázka priznať sumu minimálne až do výšky 3 814,70 eur sa však mohla odstrániť iba ustanovením znalca.

Ďalej uviedol, že výzvy žalovanej na predloženie nového lekárskeho posudku sa mňajú žalovanou tvrdeným skutočnostiam, a preto sú zo strany žalovanej irelevantné a žalobca tvrdil iné skutočnosti, než o ktorých rozhodovala žalovaná. Z tohto dôvodu považoval vydané rozhodnutia za nesprávne a nezákonné.

3.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu potvrdiť, nakoľko žalobné dôvody nie sú spôsobilé napadnúť zákonnosť preskúmvacieho rozhodnutia žalovanej a jemu predchádzajúceho rozhodnutia pobočky, ktorým bolo konanie o žiadosti žalobcu doručenej do pobočky dňa 29. apríla 2014 zastavené (odstránenie nedostatkov v určenej lehote).

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok - ďalej len „SSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 212 a nasl. OSP, § 492 ods. 2 SSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP, § 492 ods. 2 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá, § 211 ods. 2 OSP a § 492 ods. 2 SSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 244 ods. 1 - 3 OSP v správnom súdnictve preskúmvajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

(2) V správnom súdnictve preskúmvajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

(3) Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250i ods. 1 a 3 OSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

(3) Pri preskúmaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 172 ods. 1 veta prvá zákona o sociálnom poistení na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

(3) Konanie vo veciach podľa odseku 1 je

a/ konanie v dávkových veciach sociálneho poistenia (dávkové konanie)

b/ iné konanie (nedávkové konanie).

Podľa § 184 ods. 1 zákona o sociálnom poistení dávkové konanie sa začína, ak tento zákon neustanovuje inak, na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby, ktorá si uplatnila nárok na dávku a nárok na výplatu dávky.

(3) dávkové konanie o zmene poskytovania dávky alebo sumy už priznanej dávky sa začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby uvedenej v odseku 1 alebo z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne.

(5) žiadosť o priznanie dávky sa podáva na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou. Fyzická osoba uvedená v odseku 1 je povinná preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku a nárok na jej výplatu spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou.

(7) sociálna poisťovňa je povinná spísať žiadosť o dávku aj vtedy, ak sa domnieva, že fyzická osoba uvedená v odseku 1 nespĺňa podmienky nároku na dávku a nároku na jej výplatu, alebo ak žiadosť nie je doložená potrebnými dokladmi.

Podľa § 193 ods. 1 zákona o sociálnom poistení organizačná zložka Sociálnej poisťovne konanie preruší, ak sa začalo konanie o predbežnej otázke alebo ak bol účastník konania vyzvaný, aby odstránil nedostatky podania.

Doručenie neformálneho podania, ktorým sa žiadateľ domáha priznania dávky sociálneho poistenia alebo jej zmeny, je okamihom doručenia žiadosti o dávku.

V zmysle čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa nemožno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I.ÚS 252/03).

Predmetom odvolacieho konania v preskúmanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa ako nedôvodnú zamietol žalobu vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 20. augusta 2014, č. 44666-2/2014-BA.

Žalovaná predmetným rozhodnutím zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava (nesprávne uvedené Revúca) z 10. júna 2014, č. 16127-4/2014-RV.

Prvostupňový správny orgán príslušný na konanie podľa § 178 ods. 1 písm. a/ štrnásteho bodu a § 210

ods. 1 zákona o sociálnom poistení zastavil konanie vo veci náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 194 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, o ktorú Ivan Nemeš požiadal neformálnou žiadosťou z 29. apríla 2014 v súvislosti s chorobou z povolania, mu zistenou dňa 7. januára 2004.

Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril pripojený administratívny spis, Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že:

- dňa 29. apríla 2014 žalobca uplatnil neformálnou žiadosťou nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia - žiadosť o odstránenie nezákonnosti podľa zákona č. 437/2004 Z.z. s priznaním zodpovedajúcej výšky hodnoty bodov ako aj hodnoty za jeden bod. Žiadal odstránenie nezákonnosti a zrušenie ničotných rozhodnutí z 5. januára 2005 a 21. februára 2005, ktorými bolo priznané sťaženie spoločenského uplatnenia.

- výzva Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava (16127-2/2014-RV zo 16. mája 2014) na doplnenie podkladov k žiadosti o dávku, podľa § 184 ods. 5 a § 196 ods. 4 zákona o sociálnom poistení bol žalobca vyzvaný na predloženie nového lekárskeho posudku o sťaženie spoločenského uplatnenia v súlade so zákonom č. 437/2004 Z.z. s poučením o možnosti zastavenia konania

- stanovisko žalobcu k výzve č. 16127-2/2014-RV zo 16. mája 2015

- V spise správneho orgánu je ďalej založená (v poradí prvá) Žiadosť o priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia doručená Sociálnej poisťovni, pobočka Rožňava, dňa 29. apríla 2004 a k nemu pripojené prílohy: Hlásenie choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania, ktoré bolo doručené Sociálnej poisťovni, pobočka Rožňava, 15. novembra 2004, Oznámenie poistnej udalosti k úrazovému poisteniu podľa § 231 ods. 1 písm. h/ zákona o sociálnom poistení, Posudok o odškodnení za bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia pri chorobách z povolania, profesionálnej otravy a iné poškodenia pri práci vypracovaný dňa 27. októbra 2004, Rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava, č. 300-593/2004-2 z 5. januára 2005 a rozhodnutie č. 300-396/2005-1 z 21. februára 2005.

Sociálna poisťovňa ako orgán aplikujúci právo musí pri svojej činnosti dbať na to, aby jej rozhodnutia a konanie, ktoré im predchádzalo, majú na mysli predovšetkým vykonávanie dokazovania v rámci zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, boli úplné, presvedčivé a vzbudzovali dôveru v spravodlivosť. Pokiaľ skutkové závery vyplývajúce z posúdenia predbežnej otázky sú bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu a v príkrom rozpore s predloženými podkladmi či vykonávanými dôkazmi, nemožno hovoriť o zákonomom rozhodnutí orgánu verejnej správy.

Ak Sociálna poisťovňa vydala rozhodnutie na základe úsudku prijatého v rámci predbežnej otázky, je potom úlohou všeobecných súdov, aby v rámci postupu podľa §§ 247 a nasl. OSP a v medziach podanej žaloby preskúmali, či prijatý záver správneho orgánu o relevantnej predbežnej otázke mal oporu v dokazovaní potrebnom na jej riadne objasnenie alebo či nejde o exces alebo zjavnú svojvôľu, ktorá môže mať za následok vyslovenie nezákonnosti rozhodnutí a postupu správneho orgánu (I.ÚS 87/2014).

Žalobca v predmetnej veci uplatnil nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia neformálnou žiadosťou. Žiadal priznať sumu úrazovej dávky sťaženie spoločenského uplatnenia minimálne do sumy 3 814,70 eur ako rozdiel, teda doplatok k pôvodne priznaným sumám v rozhodnutiach č. 300-593/2004-2 z 5. januára 2015 a č. 300-396/2005-1 z 21. februára 2005.

Žalovaný, resp. prvostupňový správny orgán v rozpore s obsahom uplatneného nároku posúdil vec podľa § 194 ods. 3 zákona o sociálnom poistení a konanie zastavil. Dôvodil tým, že žalobca na výzvu prvostupňového správneho orgánu nepredložil nový lekársky posudok vo veci ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia.

Ak teda prvostupňový správny orgán vydal rozhodnutie podľa § 194 ods. 3 zákona o sociálnom poistení ešte pred tým, než sa riadne oboznámil s obsahom uplatneného nároku z 29. apríla 2014 a s jeho doplnením zo 6. júna 2014, teda pred začatím konania, dopustil sa vo svojom procesnom postupe takej vady, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250j ods. 2 písm. a/ OSP). Podľa názoru odvolacieho súdu úlohou prvostupňového správneho orgánu bolo posúdiť žiadosť žalobcu podľa jeho obsahu, v ktorom tvrdí, že v pôvodnom konaní vedenom na prvostupňovom správnom orgáne v roku 2005 došlo k nesprávnemu aplikovaniu právneho predpisu pri rozhodovaní o náhrade za

sťaženie spoločenského uplatnenia, podľa ktorého bola určená výška odškodnenia žalobcu, keď prvostupňový správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že choroba z povolania bola zistená v mesiaci január 2004, hoci bola žalobcovi priznaná v októbri 2004, a preto žiada doplatenie dávky, a následne sa vecou zaoberať a rozhodnúť o nej v merite. Vzhľadom na charakter administratívneho konania o vyplatenie (doplatenie) dávky titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, pokiaľ prvostupňovému správne mu orgánu zo žiadosti nebolo zrejmé, čoho sa žiadateľ domáha, nič mu nebránilo vyzvať žiadateľa na doplnenie alebo ho predvolať za účelom vypočutia na ozrejmienie uplatňovaného nároku a poskytnúť mu poučenie na zabezpečenie ochrany jeho práv.

Rovnako neušlo pozornosti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, že žalobca v podanom odvolaní voči prvostupňovému správne mu rozhodnutiu (z 10. júna 2014, č. 16127-4/2014-RV) namietal 4 základné skutočnosti (1/ choroba z povolania sa uznáva dňom, kedy sa zistila a súčasne ako výsledok posúdenia, ktorý je dokumentovaný v lekárskom posudku z 27. októbra 2004; 2/ dátum prvého zistenia nie je ešte odškodniteľný; 3/ dátum prvého zistenia neznamená chorobu z povolania; 4/ popri predložene m návrhu na ustanovenie znalca a pri potrebe odstrániť rozpory v odškodniteľnom stupni ak existujú ďalšie dôkazy, nemožno vydať rozhodnutie o zastavení konania). Žalovaná svoje rozhodnutie odôvodnila a svoje úvahy, ku ktorým dospela v napadnutom rozhodnutí bližšie skonkretizovala , napriek tomu na vec, zhodne ako prvostupňový správny orgán, nesprávne použila ustanovenie § 194 ods. 3 zákona o sociálnom poistení. Vychádzajúc z uvedeného, žalovaná neodstránila pochybenie správneho orgánu prvého stupňa a žiadosťou žalobcu sa náležite nezaoberala v súlade s hmotnoprávnou úpravou zákona o sociálnom poistení, majúce za následok nezákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP v spojení s § 492 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej z 20. augusta 2014, číslo: 44666-2/2014-BA, a prvostupňové rozhodnutie z 10. júna 2014, č. 16127-4/2014-RV, zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V danom prípade je potrebné uviesť, že rozhodnutie o zastavení konania podľa § 194 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, treba považovať za rozhodnutie správneho orgánu, ktorého obsah má autoritatívny vzťah k jeho adresátovi (žalobcovi), a keďže správny orgán v tomto prípade vystupuje v úlohe vykonávateľa štátnej moci, je jeho povinnosťou vzhľadom na charakter konania o sociálnej dávke, v ňom postupovať s najväčšou obozretnosťou.

Správne orgány sú v ďalšom konaní viazané právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP v spojení s § 492 ods. 2 SSP).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 224 ods. 1, 2 OSP, s § 250k ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal právo na ich náhradu.

Podľa § 250k ods. 1 ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

Žalobcovi patrí náhrada za právne zastúpenie advokátkou Mgr. Jankou Krakovskou za právne zastupovanie, a to za úkony, ktoré v konaní účelne vynaložil. Pri určení výšky týchto trov najvyšší súd vychádzal z § 11 ods. 4 vety prvej a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov:

Odmena advokáta za dva úkony právnej služby v roku 2014

- prevzatie a príprava zastúpenia - 134,00 eur
- režijný paušál v roku 2014 - 8,04 eur
- podanie žaloby na súd - 134 eur
- režijný paušál v roku 2014 - 8,04 eur

Odmena advokáta za dva úkony právnej služby v roku 2015

- účasť na pojednávaní - 139,83 eur

- odvolanie proti rozsudku krajského súdu - 139,83 eur

- režijný paušál v roku 2015 - 2 x 8,39 eur - 16,78 eur

Náhrada hotových výdavkov vyúčtovaná za cestu na pojednávanie na krajskom súde 18. septembra 2015 Košice-Banská Bystrica-Košice osobným motorovým vozidlom, spolu 469 km v sume 131,06 eur.

Náhrada za stratu času za cestu na pojednávanie dňa 18. septembra 2015 podľa § 17 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. v sume 195,72 eur spolu za 14 polhodín po 13,98 eur .

Celkovo potom najvyšší súd vyčísлил úspešnému žalobcovi trovy právneho zastúpenia vo výške 907,30 eur za podanú žalobu a odvolanie, účasť na pojednávaní na krajskom súde (spolu 759,08 eur a trovy odvolacieho konania v sume 148,22 eur.).

Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.